

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/zapowiedzi-prasowe/245728, Demontaz-sowieckiego-obiektu-propagandowego-Pyrzyce-31-lipca-2026.html>
29.07.2026, 19:50

Demontaż sowieckiego obiektu propagandowego – Pyrzyce, 31 lipca 2026

W piątek, 31 lipca 2026 r. w Pyrzycach (woj. zachodniopomorskie, ul. Kilińskiego) o godz. 13.00 odbędzie się briefing prasowy, w czasie którego będzie miał miejsce demontaż sowieckiego obiektu propagandowego zwanego „Pomnikiem Pamięci”. W wydarzeniu wezmą udział zastępca prezesa IPN dr. hab. Karol Polejowski oraz burmistrz miasta Pyrzyce Marzena Podzińska. Transmisja na kanale IPNtv.

[Dekomunizacja](#)

Obiekt propagandowy w Pyrzycach (woj. zachodniopomorskie) przy ul. Kilińskiego

1945 – lata 50.

Po zakończeniu II wojny światowej i zajęciu Pyrzyc przez Armię Czerwoną na placu Wolności w Pyrzycach powstał cmentarz żołnierzy sowieckich oraz mający ich upamiętniać ceglany pomnik. Na pomniku, zwanym później „Pomnikiem Wdzięczności”, została umieszczona płyta z dwujęzyczną (polsko-rosyjską) transkrypcją: „Wieczna chwała bohaterom poległym w bojach za wolność i niezawisłość Związku Radzieckiego i sprzymierzonej z nami Polski. 1941–1945”. Pomnik ulegał niszczeniu. W tym czasie wszystkie szczątki poległych ekshumowano i przeniesiono na cmentarz wojskowy w Stargardzie Szczecińskim.

Lata 50. – początek lat 80.

Po zlikwidowaniu cmentarza na początku lat 50. wybudowano nowy sowiecki obiekt propagandowy, zmontowany m.in. z elementów pochodzących z dawnego niemieckiego Pomnika Zwycięstwa. W miejscu gdzie znajdowała się pruska symbolika osadzono sowiecką gwiazdę. Na początku lat 80. w związku z modernizacją terenu wokół Placu Wolności postanowiono przenieść monument. Wyznaczono miejsce przy ruinach Bramy Szczecińskiej, na niewielkim skwerze, w obszarze historycznego Starego Miasta. Obelisk w dawnej lokalizacji zlikwidowano 26 czerwca

1984 r. Opracowanie nowego projektu zlecono Pracowni Sztuk Plastycznych w Szczecinie. Projektantem był szczeciński rzeźbiarz Sławomir Lewiński.

Rok 1984 – odsłonięcie sowieckiego obiektu propagandowego przy ul. Kilińskiego 21 lipca 1984 r., z udziałem żołnierzy Armii Sowieckiej i Wojska Polskiego miało miejsce odsłonięcie „Pomnika Bohaterów II wojny światowej” („Pomnika Pamięci”). Umieszczono pod nim niedużą tablicę z dwujęzycznym napisem: „Wieczna sława poległym bohaterom 1941–1945”.

Powstały w latach 80. sowiecki obiekt propagandowy to wielki kilkusettonowy betonowy monument – masywna konstrukcja w formie ściany z umieszczoną płaskorzeźbą głowy sowieckiego żołnierza, ustawiona na podwyższonym cokole.

Po 1989 roku

W latach 90. do obelisku dodano napis: „BÓG HONOR OJCZYŻNA”; trwały dyskusje na temat jego rozbiórki lub przeniesienia.

Ważnym impulsem do rozbiórki był apel prezesa IPN z marca 2022 roku o dekomunizację polskiej przestrzeni publicznej.

Na początku 2026 roku w Pyrzycach przeprowadzono konsultacje społeczne; większość opowiedziała się za rozbiórką. Uchwałą Rady Miejskiej w Pyrzycach z 26 lutego 2026 r., w oparciu o art. 5a ust. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz.U. z 2018 r., poz. 1103) podjęto decyzję o rozbiórce sowieckiego obiektu propagandowego, zwanego „Pomnikiem Pamięci” zlokalizowanego przy ulicy Jana Kilińskiego i wzniesienie nowego upamiętnienia – „Pomnika Niepodległości”.

Miasto postanowiło zachować dwa elementy obiektu jako materialne świadectwa przeszłości. Głowa sowieckiego żołnierza trafi do Działu Tradycji Pyrzyckiej Biblioteki Publicznej – „Muzeum Ziemi Pyrzyckiej”, napis „BÓG HONOR OJCZYŻNA” będzie przeniesiony na cmentarz komunalny. W miejsce zlikwidowanego obelisku powstanie nowy monument – nawiązujący do odzyskania niepodległości. Miejsce, na którym powstanie upamiętnienie będzie nosić nazwę Skwer Niepodległości.

● Briefing prasowy – 31 lipca 2026:

Lokalizacja: <https://maps.app.goo.gl/c7vb83m5VkhdkAeP8>
ul. Kilińskiego, 74-200 Pyrzyce

Demontaż sowieckich obiektów propagandowych to praktyczna realizacja ustawy z 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki.

Prezes IPN w marcu 2022 r. zaapelował do samorządów o usunięcie z przestrzeni publicznej wszelkich nazw i symboli wciąż upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia bądź daty symbolizujące komunizm. – *Najwyższy czas nadrobić zaległości w tej dziedzinie (...) Niech*

wybrzmi to jasno i wyraźnie: w polskiej przestrzeni publicznej nie ma miejsca na jakiegokolwiek upamiętnienia totalitarnego reżimu komunistycznego i służących mu ludzi – podkreślił w [oświadczeniu z 4 marca 2022 roku](#). Dzięki apelowi prezesa IPN rozpoczął się kolejny etap dekomunizacji w Polsce.

Zobacz:

- [Komunikat w sprawie usuwania z przestrzeni publicznej pomników propagujących komunizm lub inny ustrój totalitarny](#)
- [Playlista: Dekomunizacja przestrzeni publicznej](#) – konferencje i briefingi prasowe dot. dekomunizacji przestrzeni publicznej w Polsce.
- [Demontaż czterech pomników „Wdzięczności Armii Czerwonej”](#)
- [Straszy w mieście](#)

Kontakty dla mediów

Biuro Rzecznika Prasowego IPN

dr Rafał Kościański

rzecznik prasowy IPN

tel. +48 735 205 793

rzecznik@ipn.gov.pl

Oddział IPN w Szczecinie

Sebastian Kaniewski

tel. 91 312 94 15

kom. 603 077 246

Sebastian.Kaniewski@ipn.gov.pl

[Poprzedni Strona](#)

Centrala

Briefing

DEKOMUNIZACJA

**Demontaż sowieckiego obiektu
propagandowego w Pyrzycach
Briefing prasowy zastępcy prezesa IPN**

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ